

A NAGYRAVÁGYÓ HALÁSZNÉ

Messze, messze, hol a madarak se járnak,
Állt egy kunyhócskája egy jámbor halásznak.
A halász, halászné laktak ott kettecskén,
Távol tenger partján, mormoló víz mentén.

Ütött-kopott kunyhó, a födele rozzant,
Néha az eső is becsurgott naphosszant,
A sikoltó szélvész megtépte gyakorta,
Szegény jámbor halász meg-megtatarozta.

Folyvást bajmólódva töltötte a napot,
Hálót kötögetett, aztán halászgatott.
Egyszer csak mit fogott? Egy nagy kárász halat.
Örvendve kiált fel: "No, ez pompás falat!"

Szóba áll a kárász a jámbor halással:
„Hallod-e, halász, én nem vagyok kárászhal!
Én királyfi vagyok, eressz hát szabadon,
Varázs alatt vagyok, amit kérsz, megadom.”

„Nem is kell énnekem az olyan kárászhal,
Aki beszélget is, mint te, a halással!
Nem tudok én tőled semmit se' kívánni,
Élj csak a tengerben, szépséges királyfi!”

Bedobta a vízbe és haza ballagott,
Megzörgette otthon a kicsi ablakot.
Felesége mindjárt eléje kiszaladt:
„Apjukom, mit hoztál? Fogtál-e ma halat?”

„Anyjukom, csak lassan, várj, elmondom szépen:
Egy királyfit fogtam kárászhal képében.
Azt mondta, nem kárász, most varázs alatt van,
Kért, hogy bocsássam el, hát elbocsátottam.”

„Nem tudtál már tőle valamit kívánni,
Ha az a kárászhal csakugyan királyfi?”
„Ugyan, asszony, már mit kívánhattam volna?
Mit tartozik rá a szegény ember dolga!”

„Jaj, pedig, apjukom, lásd, ez így nem jól van!
Meguntam már magam ebben a konyhóban.
Akár az egérlyuk, alig férünk benne,
Egy szép tanyai ház mennyyivel jobb lenne!

Igazán szerencse, hogy hálódba akadt,
Eredj csak, hívd elő azt a kárászhalat!
Apjukom, apjukom, mondd el neki bátran:
Úgy szeretnék lakni egy tanyai házban!”

„Jaj, hogy’ menjek oda! Nem lehet, anyjukom!
Ne kívánj ilyesmit, megharagszik, tudom.”
„Ej, dehogy haragszik! Nem vagy jótevője?
Meglásd, hogy megadja, amit kérek tőle.”

Nehéz gondba borult a halász orcája,
Kedvetlenül ballag a tenger partjára.
Felsóhajt a tenger, habjait fodrozva,
Szegény jámbor halász kelletlenül mondja:

„Gyere ki, kárászhal, szépséges királyfi!
Feleségem akar valamit kívánni.”
„No, mit akar? Nem kell hosszas magyarázat!”
„Kis konyhónk helyett egy szép tanyai házat.”

„Eredj haza, megvan!” ... És haza ballagott.
Én teremtőm, mit lát! Egy kedves kis lakot.
Már a felesége kinn a padon várja:
„Gyere csak, gyere csak! Van-e ennek párja!

Hófehér a fala ennek a kis háznak,
Eresz alatt vígan a fecskék tanyáznak,
Zöld ákácfa lombja hajlongva, bókolva,
Szelíd enyelgéssel födelét csókolja.

Gyere csak, gyere csak! Az első szobában
Milyen gyönyörű rend, kristálytisztaság van!
Se szeri, se száma falon a polcoknak,
Tányérok és kancsók rózsát mosolyognak.

„Ülj le, édes gazdám, tessék, méltóztassék!”
Mintha így szólna a tulipántos karszék.
Barna diófából egy nagy kerek asztal,
Meg is van terítve, ebédre marasztal.

Gyere csak, milyen szép a konyha, a kamra!
Udvaron galamb száll kezemre, vállamra.
Jászol mellett pedig fehérszőrű tehén,
Csöndesen kérődzik karikás kötélén.

Jaj, ami legszebb, majd el is feledtem!
Hűvös árnyékot tart ház mögött a kertem.
Mennyi gyümölcs a fán: alma, szilva, körte!
Apjukom, apjukom, válogathatsz közte.

Hát a virágos kert! Az még a csak a kedves!
Méhe zümmög benne, tarka pille repdes.
Kell-e egy viola? Fehér, piros rózsza?
Hogy kínálja az ág! Leszakítom róla.”

„Szép, szép! szól a halász. Már most csak megélünk,
Kedves feleségem, a jó Isten vélünk.
Maradjon így mindig, én csak azt kívánom,
Életünk olyan lesz, mint a tündérialom!”

Csendes boldogságban éltek, éldegéltek,
Hallgatták dalait a fülemiléknek.
Estenden oly szépen daloltak a kertben...
Dalolt a szívök is, de százszorta szebben!

A napok, az órák sebesen suhantak,
Gyöngyös habjaiként csillanó pataknak.
Minden perc öröm volt, semmi búja, gondja,
De egyszer az asszony mégis csak azt mondja:

„Hallod-e, apjukom, jobb, ha mást kívánunk,
Mégis csak nagyon szűk ez a mi lakásunk.
Az udvar is kicsi, a szérűig sem ér,
Megfordulni rajta alig bír egy szekér.

Bizony, a kárászhal, akivel jót tettél,
Adhatott volna már nagyobb házat ennél.
Eredj, mondd meg, adjon egy nagy kastélyt nekünk,
Homlokán ragyogjon aranyból a nevünk.”

„Jaj, hogy menjek újra! Nem lehet, anyjukom!
Nagyravágyásodért megharagszik, tudom.
Úgy hallom, mintha csak ide kiáltana:
Maradjatok békén, elég jó a tanya!”

„Csak eredj, ha mondom! Csak eredj, hívd elő!
Ne légy már örökké olyan kételkedő.
Megadja, meglásd, megadhatja könnyen,
Hisz ilyet én sokat olvastam egy könyvben.”

Elborul, beborul a halász orcája,
Szomorúan ballag a tenger partjára.
Hullámot ver a szél, zavaros a tenger,
Mormoló haboktól fél a szegény ember.

„Gyere ki, kárászhal, szépséges királyfi.
Feleségem akar valamit kívánni.”
„No, mit akar? – Jaj, jaj, adj egy kastélyt nekünk!
Homlokán ragyogjon aranyból a nevünk.”

„Eredj haza, megvan!” ... És haza ballagott,
Én teremtőm, mit lát? Dombon úri lakot.
Felesége már a garádicson várja:
„Gyere csak, gyere csak! Van-e ennek párja!”

Karonfogva mennek föl a garádicson,
Minden zuga olyan, mint a paradicsom.
Lépcső mentén pálmák, repkények, ciprusok,
Minden kis levelük örök tavaszt susog.

Itt egy híres tudós, ott költő szobra,
Lelkük, mint a csillag, ragyog századokra.
Fehér márványfalán tükrös folyosóknak,
Múlt időkől hozzánk csataképek szólnak.

Karonfogva mennek szobáról-szobára,
Mennyi drága bútor, egész kincs az ára!
Csupa selyem, bársony, csupa finom szőnyeg,
Hogy örül az asszony, ni, egy legyezőnek!

Bolthajtásról ezüst gyertyatartók lógnak,
Fénylenek tükrében a sima padlóknak.
Pillangós hintaszék, körbefutó dívány,
Amit csak az ember szeme-szája kíván.

„Nagyságos asszonyom, reggeliznek talán?
Kávé, csokoládé itt van az asztalán.”
Fürge szobalányok, inasok szolgálnak
A kastély urának, kastély asszonyának.

Lemennek azután a nagy vadaskertbe,
Őzikek, nyulacskák szaladoznak szerte.
Fehérhattyús tavon vígan csónakáznak,
Morzsát hintegetnek arany halacskának.

Vadaskert elé áll egy üveges hintó,
A kemény rögön is lágyan rengő-ringó,
Csillagos homlokú négy paripa húzza,
Amerre kocsiznak, mind övék a puszta.

„Monddsa, hát nem szép ez? Ki ilyen úr nálunk?
Van gulyánk, ménesünk, gyapjas birkanyájunk!
Amerre csak ellátsz, halld, apjukom, örülj,
A mi vetésünkben pitypalattyl a fürj.”

„Szép, szép, nem tagadom, már most csak megélünk,
Kedves feleségem, a jó Isten vélünk.
Maradjon így mindig, én csak azt óhajtom,
Imádságomban is egyre ezt sóhajtom.”

Másnap, hogy az asszony kinéz az ablakon,
A kéklő hegyekben gyönyörködik nagyon.
„Hol vagy, apjuk, hol vagy? – Nagyot kiált rája. –
Mért ne lehetnék én az ország királya?

Koronás királya az egész országnak!
Földre boruljanak, féljenek, ha látnak!
Legyen enyém mind, az egész birodalom!
Fuss el a kárászhoz, mondd meg, azt akarom!”

„Jaj, micsoda beszéd! Nem lehet, anyjukom!
Ezért megharagszik, bizonyosan tudom.
Hogy is jut eszedbe, hallod, ily kívánság!
Nem te neked való, hidd el, a királyság!”

„Értesz is te ahhoz! Csak eredj, ha mondom!
Hogy való-e, vagy nem, az majd az én gondom.
Balgas aggódással mit bosszantasz engem!
Egy szó annyi, mint száz: királynak kell lennem!”

Elborul, beborul a halász orcája,
Szívszorongva ballag a tenger partjára.
Levelet hullatnak szélben a lombos fák,
Haragos hullámok a partot csapdossák.

Táncolnak a hajók, hátán a haboknak,
A kerek ég boltján felhők tornyosodnak,
Egyet-egyet dördül, villámlik is néha,
Szegény halász hebeg, mint valami néma:

„Gyere ki, kárászhal, szépséges királyfi!
Feleségem akar valamit kívánni.”
„No, mit akar?” – „Jaj, jaj, ami volt, már semmi!
Hogy is mondjam, hogy is: király akar lenni!”

“Eredj haza, már az!” ... És haza ballagott.
Én teremtőm, mit lát! Egy királyi lakot.
Magas domb tetején. Messze fénylik tornya.
Zászlaja kifeszül, mint csak a vitorla.

Csillog a napfényben egyre ragyogóbban,
Az egész palota alabástromból van.
Ablakoknak díszje, kapuk cifrasága
Hírneves művészek mesteri munkája.

Arany ajtók előtt katonák sétálnak,
Utat nyitogatnak a jámbor halásznak,
Tiszteleg az őrség szépen, ahogy szokott,
Fújják a trombitát, pörgetik a dobot.

Hercegek, grófok bókolnak előtte,
Az ügyes hopmester mindet megelőzte.
Vezeti a halászt alázatos képpel,
Ember, ami ott van, olyat el se' képzel.

Trónterem ajtaja egyszer csak kitárul,
Felesége néz rá arany trónusárúl,
Korona a fején, az arcán méltóság...
Tündérialom-e ez, vagy pedig valóság?

Az egyik kezében királyi pálcája,
A másik kezében az ország almája.
Mikor a pálcával egyet-egyet suhint,
Csak úgy ragyog rajta a gyémánt, a rubint.

Jobbról is, balról is fátyoltartó lányok,
Ibolyák, violák, rózsák, gyöngyvirágok.
Mint a kis pinyókék, szépen hangicsálnak,
Mulattatására a dicső királynak.

Mind a két oldalon testőrök csapatja,
A legfőbb miniszter maga válogatta.
Legnagyobb az első, kisebbeknek sorba,
Az utolsó egész Hüvelyk Matyi-forma.

Idegen királyok, gazdag fejedelmek
Távol országokból díszben megjelentek,
Dús ajándékokkal hódolni kívántak
A leghatalmasabb, legdicsőbb királynak.

Oda fut a halász, kezét csókol néki.
Ámulva-bámulva hosszasan elnézi.
„Hát nem szép ez, apjuk? Lásd, nem képzelődtem,
Mind az egész világ meghódol előttem.”

„Szép, szép, nem tagadom, már most csak megélünk,
Királyi anyjukom, a jó Isten vélünk.
Hanem aztán, hallod, maradj is meg ennél,
Nagyobb a világon már mi is lehetnél!”

A király éjszaka töpregett az ágyon,
Mi lehetne még ő nagyobb a világon?
Reggel, hogy a napot fölkelőbe látja,
Nagyravágyó lelke oda tapad rája.

Ujjongó örömmel a fejéhez kapott:
„Hát én fölkelteni nem tudnám a napot?
Ez kell nekem, ez kell! Isteni hatalom!
Apjuk, a kárászhoz! Mondd meg: ezt akarom!”

„Jaj, uram, kegyelmezz! Mit beszélsz, anyjukom!
Rossz vége lesz ennek, már előre tudom.
A kárász csak kárász, nem tehet meg mindent,
Térj magadhoz, anyjuk! Ne kísértsd az Istent!”

„Én vagyok a király, királyok királya!
– Végig omló haját kuszálja, zilálja. –
Nem tűröm tovább, hogy ellentmondj uradnak!
Fuss, de hamar, mondom, mert lenyakaztatlak!”

Döbbenő rémület a halász orcája,
Tántorogva ballag a tenger partjára.
Viharos zenével fogadja az orkán,
Hajókat tör össze sziklaszirtek ormán.

Kitépi tövestül a százados fákat,
Düledeznek rendre, omlanak a házak,
Egymásra rohannak sörényes hullámok,
Mint éhes tigrisek, éhes oroszlánok.

Csattog az ég, a föld vészes háborúja,
Bősz fergeteg hozzá a csatadalt fúja.
Mennykövet szór az ég, elnyeli a tenger...
Térdre hull remegve szegény halászember.

„Gyere ki, kárászhal, szépséges királyfi!

Feleségem akar valamit kívánni.”

„No, mit akar?” – „Jaj, jaj! – egy kicsit elhallgat. –

Óh, uram, irgalmazz! Isteni hatalmat!”

„Eredj haza, halász, feleséged ott van

Már megint a régi, roskatag kunyhóban!”

Haza megyen, benyit... az ég nagyot harsan...

Isten szava harsog a dörgő viharban!